

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 2	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ: 30	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ: <https://logom.schools.ac.cy/el/yliko/didaktiko-yliko>

- 1.Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α΄ Γενικού Λυκείου, Α΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = ΚΝΕΛ Α΄
- 2.Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β΄ Γενικού Λυκείου, Β΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = ΚΝΕΛ Β΄
- 3.Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Α΄, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, Λευκωσία 2015. = ΚΚΛ Α΄
- 4.Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004. = ΛΛΟ
- 5.Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης Λυκείου, Λευκωσία Υ.Α.Π. - Υ.Π.Α.Ν., τεύχος Α΄, 2025. = ΑΝΠΛ Α

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Το μάθημα της Λογοτεχνίας στην Α΄ Λυκείου αποτελεί συνέχεια της διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος στο Γυμνάσιο με στόχο να καλλιεργήσει τον λογοτεχνικό γραμματισμό και την κριτική αισθητική αντίληψη των μαθητών/μαθητριών. Το κείμενο προσεγγίζεται ως καλλιτεχνικό και κοινωνικό φαινόμενο, μέσα από μια ιστορική και γραμματολογική οργάνωση της ύλης από το δημοτικό τραγούδι έως την Αθηναϊκή Σχολή (10ος-20ός αιώνας), με έργα από την ελληνική, την κυπριακή και τη μεταφρασμένη λογοτεχνία, **ώστε να διευρυνθεί η μορφωτική συγκρότηση των μαθητών/μαθητριών, να αναπτυχθεί η κριτική και αισθητική τους αντίληψη, καθώς και οι ικανότητες της ανάλυσης, της σύνθεσης και της αξιολόγησης.**

Κεντρικό άξονα της διδασκαλίας αποτελούν οι δείκτες επάρκειας και επιτυχίας. Οι δείκτες επάρκειας εστιάζουν σε συγκεκριμένα διδακτέα που αποκτούν νόημα μόνο μέσα στο κείμενο. **Καθοδηγούν τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του μαθήματος, όπως αυτή απαιτείται από τους δείκτες επιτυχίας, οι οποίοι αναφέρονται στα αξιολογητέα.** Έτσι, η διδακτική πορεία ξεκινά πάντα από το ίδιο το έργο και προχωρά προς τα εκφραστικά μέσα ή τις τεχνικές, με οδηγό τη Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού. **Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί καλούνται, κατά τη διδασκαλία, να κινηθούν από το κείμενο προς το εκφραστικό μέσο ή/και το χαρακτηριστικό και όχι αντίστροφα.** Στο πλαίσιο αυτό, η ποίηση προσεγγίζεται μέσα από το ποιητικό υποκείμενο, τη συγκινησιακή γλώσσα και τα σύμβολα, ενώ η πεζογραφία μέσα από τη δομή, την πλοκή και τις αφηγηματικές τεχνικές. Σημειώνεται ότι τα επιμέρους σχήματα λόγου (μεταφορά, παρομοίωση, προσωποποίηση) διδάσκονται και εξετάζονται ενιαία υπό τον γενικότερο όρο «εκφραστικά μέσα».

Για τον λόγο αυτόν, η παρακάτω **Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού** συγκεντρώνει τα βασικά στοιχεία που αναμένεται να κατακτηθούν στην Α΄ Λυκείου, με στόχο την **ουσιαστική και στοχευμένη** στήριξη της **διδασκαλίας** και της **αξιολόγησης** του μαθήματος. Για αναλυτικότερη ενημέρωση, και ιδιαίτερα για τον ορισμό των επιμέρους στοιχείων και χαρακτηριστικών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέξουν στο θεωρητικό υλικό για τον Λογοτεχνικό Γραμματισμό που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος. Η Σύνοψη περιλαμβάνει μόνο τα βασικά στοιχεία που αφορούν στη δημοτική και παραδοσιακή ποίηση, στη μοντέρνα ποίηση και στην πεζογραφία και τα οποία αποτελούν **οδηγό για τη διδασκαλία και την αξιολόγηση** του μαθήματος στην Α΄ Λυκείου.

Η διδακτική προσέγγιση στηρίζεται σε τέσσερις **βασικές αρχές**: την ανάδειξη των διαχρονικών ανθρωπιστικών μηνυμάτων (**περιεχόμενο**), την ένταξη των έργων και των ρευμάτων του 19ου αιώνα στην εποχή τους (**ιστορικότητα**), τη σύνδεσή τους με τη σύγχρονη πραγματικότητα των εφήβων (**επικαιροποίηση**) και τη συνδυαστική μελέτη τους. Η τελευταία περιλαμβάνει τη συνανάντηση ελληνικών

και ξένων έργων (**διακειμενικότητα**), τη σύνδεση με άλλα μαθήματα όπως η Ιστορία και η Νέα Ελληνική Γλώσσα (**διαθεματικότητα**), καθώς και τη συσχέτιση με τις υπόλοιπες τέχνες (**διακαλλιτεχνικότητα**).

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ:

(α) Γνωστικό περιεχόμενο: Αποσκοπεί στη γνωριμία με την εξέλιξη της λογοτεχνίας (10ος-20ός αιώνας) και στην εμπέδωση του λογοτεχνικού γραμματισμού. Επιδιώκει τη γλωσσική και αισθητική καλλιέργεια, τη διάκριση των λογοτεχνικών γενών, την κατανόηση της επίδρασης της Ιστορίας στη συλλογική συνείδηση, τη σωστή χρήση της ορολογίας και τη διαμόρφωση συστηματικής αναγνωστικής συνήθειας. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην έρευνα και την ανακάλυψη, στην ορθή αξιοποίηση της λογοτεχνικής ορολογίας, καθώς και την κατανόηση των κειμένων μέσα στο ιστορικό, κοινωνικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο, σε σύνδεση με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

(β) Αξιακό περιεχόμενο: Στοχεύει στην καλλιέργεια στάσεων και αξιών. Μέσα από τα κείμενα, οι μαθητές/μαθήτριες ευαισθητοποιούνται σε θέματα πολιτισμικής κληρονομιάς και ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ελευθερία, δημοκρατία, αλληλεγγύη, σεβασμός στη διαφορετικότητα). Παράλληλα, αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία ως πεδίο έκφρασης υπαρξιακών και κοινωνικών προβληματισμών, αναπτύσσουν αισθητικό κριτήριο και συνδέουν τα έργα με σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, γεγονός που συμβάλλει στην επικαιροποίηση του λογοτεχνικού λόγου και στην ανάπτυξη υπεύθυνης κοινωνικής στάσης.

(γ) Κομβικές δεξιότητες: Στοχεύει στη διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενων πολιτών. Οι μαθητές/μαθήτριες αναπτύσσουν αναλυτική και δημιουργική σκέψη, εξασκούνται στη συγκριτική ανάγνωση, κατανοούν ότι η λογοτεχνική γραφή αποτελεί δυναμική παρέμβαση στην πραγματικότητα και μαθαίνουν να παράγουν δομημένο, τεκμηριωμένο προφορικό και γραπτό λόγο χρησιμοποιώντας σωστά τη λογοτεχνική ορολογία. Παράλληλα, αναγνωρίζουν πολλαπλές οπτικές γωνίες, καλλιεργούν την ικανότητα σύνθεσης και αξιολόγησης και τεκμηριώνουν τις απόψεις τους αξιοποιώντας με ακρίβεια τη λογοτεχνική ορολογία.

ΣΥΝΟΨΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
Τα γένη της Λογοτεχνίας	Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο
A. Δημοτική Ποίηση	
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, υπερβολή, σχήμα κύκλου, ασύνδετο σχήμα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό, ζωντανές εικόνες, έμφαση στο νόημα και συναισθηματική ένταση
Χαρακτηριστικά Δημοτικής Ποίησης	- Κανόνας της ισομετρίας - Δεκαπεντασύλλαβος στίχος - Επαναλήψεις - Σχήμα των τριών - Σχήμα του αδυνάτου - Τυπικά επίθετα (σταθεροί χαρακτηρισμοί προσώπων ή πραγμάτων) - Λιτός και ζωντανός λόγος
B. Παραδοσιακή Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία, λυρικό ύφος, συνάφεια τίτλου και περιεχομένου του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.

Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Γ. Μοντέρνα Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Ελεύθερος στίχος, απουσία μέτρου, απουσία ομοιοκαταληξίας, άνισες στροφές, χαλαρή στίξη, χαλάρωση της λογικής και νοηματικής αλληλουχίας, ασάφεια νοημάτων, σύμβολα, διασκελισμός, απλή και καθημερινή γλώσσα, αινιγματικός/αμφίσημος τίτλος σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Ποιητική λέξη – Σύμβολο - Σημασία και συμβολιστική λειτουργία της ποιητικής λέξης - Συγκινησιακός χαρακτήρας της ποίησης	Η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία τους ως συμβόλων - Λειτουργία του ποιητικού συμβόλου ως εμπλουτισμένου γλωσσικού σημείου με μεταφορικές σημασίες - Συναισθηματική και νοηματική αλληλουχία λέξεων
Δ. Πεζογραφία	
Βασικές μορφές έντεχνης πεζογραφίας	Διήγημα, μυθιστόρημα, νουβέλα, χρονικό, μαρτυρίες, ημερολόγιο, βιογραφία, (αυτό)βιογραφία, αυτοβιογραφική αφήγηση, παραμύθι, ευθυμογράφημα
Ο αφηγητής: η «φωνή» που αφηγείται	- Διάκριση αφηγητή από τον συγγραφέα (Ο αφηγητής ως πλασματικό πρόσωπο/δημιούργημα του συγγραφέα) - Τύπος αφηγητή (συμμετοχή στην ιστορία): <u>Ομοδιηγητικός</u>: συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (<u>αυτοδιηγητικός</u>) είτε ως αυτόπτης μάρτυρας/ δευτερεύων χαρακτήρας. <u>Ετεροδιηγητικός</u>: δεν συμμετέχει καθόλου στην ιστορία (αόρατος παρατηρητής). - Πρόσωπο αφήγησης: - Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (σε α' πρόσωπο) - Τριτοπρόσωπη αφήγηση (σε γ' πρόσωπο)
Αφηγηματική δομή Τα δομικά στοιχεία της αφήγησης	Αφηγητής, πρόσωπα (χαρακτήρες, ήρωες) χώρος, χρόνος, ιστορία, επεισόδια, πλοκή (η οργάνωση και η εξέλιξη των γεγονότων)
Αφηγηματικοί τρόποι	Αφήγηση, διάλογος, περιγραφή, μονόλογος, σχόλιο <u>Λειτουργία:</u> συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση των προσώπων, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων και στη δημιουργία ατμόσφαιρας.
Αφηγηματικές τεχνικές	Τρόποι απόδοσης του λόγου των προσώπων: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος

	Τεχνικές σχετικές με τον χρόνο: <i>αναδρομή</i> (επιστροφή της αφήγησης σε γεγονότα που προηγήθηκαν της κύριας δράσης), <i>πρόληψη/προοικονομία</i> (προαναγγελία γεγονότων που θα συμβούν αργότερα), <i>επιτάχυνση</i> (παράλειψη μέρους της ιστορίας ή περιληπτική του απόδοση), <i>επιβράδυνση</i> (καθυστερήση της εξέλιξης της αφήγησης μέσω εκτενούς περιγραφής ή σχολιασμού), <i>επανάληψη</i>
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο κείμενο	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Παραμύθια - Βασικοί τύποι και χαρακτηριστικά του παραδοσιακού παραμυθιού - Σχέση παραδοσιακών και σύγχρονων παραμυθιών	Μοτίβα και εκφραστικοί τρόποι, ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα «ανατρεπτικά» παραμύθια επώνυμων συγγραφέων
Χιούμορ Τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία και η λειτουργία τους	<u>Τρόποι έκφρασης του χιούμορ:</u> λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, υπερβολή, ειρωνεία, σάτιρα, απρόσμενες ή ανατρεπτικές καταστάσεις, κωμικοί διάλογοι, άλλα γλωσσικά παιχνίδια <u>Λειτουργία:</u> δημιουργούν το κωμικό αποτέλεσμα, προκαλούν γέλιο ή χαμόγελο, σατιρίζουν πρόσωπα, συμπεριφορές ή κοινωνικές καταστάσεις, ανατρέπουν ή υπονομεύουν τη συμβατική αντίληψη των πραγμάτων, καλλιεργούν τον προβληματισμό μέσα από το χιούμορ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ		Περίοδοι Διδασκαλίας
	10^{ος} αι. -1453: ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ Κείμενο 1: Παραλογές, «Του νεκρού αδελφού» (ΚΝΕΛ Α΄, σελ. 24-27)	4
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να διακρίνουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ανώνυμης δημοτικής ποίησης και να τα διαχωρίζουν από την επώνυμη παραδοσιακή.	1. α. Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών της ανώνυμης δημοτικής ποίησης β. Αναγνώριση των χαρακτηριστικών της παραλογής ως είδους του δημοτικού τραγουδιού (συνύπαρξη ρεαλιστικών και υπερφυσικών στοιχείων, δραματική πλοκή, διάλογος, έντονη αφηγηματικότητα)	

2. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα) 3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	γ. Εντοπισμός του υπερφυσικού στοιχείου και των βασικών θεματικών μοτίβων της παραλογής (υπόσχεση, μητρική κατάρα, εκπλήρωση της υπόσχεσης) και εξέταση της λειτουργίας τους στην εξέλιξη της πλοκής δ. Διάκριση των χαρακτηριστικών της ανώνυμης δημοτικής ποίησης από τα χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης, μέσα από τη συνεξέταση της παραλογής με κατάλληλα ποιητικά κείμενα 2. α. Αναγνώριση του ποιητικού υποκειμένου ως της φωνής που εκφράζεται στην παραλογή β. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον ανώνυμο δημιουργό του δημοτικού τραγουδιού 3. α. Αναγνώριση των βασικών εκφραστικών μέσων της ποιητικής γλώσσας β. Εξέταση της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στη διαμόρφωση του νοήματος, της ατμόσφαιρας και της συναισθηματικής έντασης του ποιήματος Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες: 1. Συνανάντηση με την κυπριακή παραλλαγή «Η Αρετή» (ΚΚΛ Α', σσ. 16-18). Σε σχέση με το ποίημα «Αρετή», να σχολιαστεί η ονοματολογία και η χρήση του ονόματος Αρετή. 2. Σύγκριση της μορφής και της λειτουργίας του Χάρου στην παραλογή «Του νεκρού αδελφού» και στο ποίημα του Κωστή Παλαμά «Ο Διγενής και ο Χάροντας», με στόχο τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών στην αξιοποίηση του ίδιου παραδοσιακού μοτίβου. 3. Επιλογή μουσικής επένδυσης που θα συνοδεύει: την κατάρα, την ανάσταση, την πορεία των δύο αδελφών, τον τελικό θάνατο και αιτιολόγηση των επιλογών. 4. Ο νεκρός αδελφός αποκτά λογαριασμό στο Instagram. Οι μαθητές δημιουργούν πέντε αναρτήσεις (εικόνα και λεζάντα) που αφηγούνται την ιστορία χωρίς να αλλοιώνεται το περιεχόμενο της παραλογής.	
	1453-1669: ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	
	Κείμενο 2: Βιτζέντζος Κορνάρος, «Ερωτόκριτος»: 1. Εισαγωγή, στ. Α' 1-18 («Του κύκλου τα γυρίσματα...») (ΑΝΠΛ Α', σελ. 54) 2. Σκηνή του αποχωρισμού (Γ' στ. 1355-1450) (ΑΝΠΛ Α', σελ. 60-62)	4
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	

Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:		
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα) 2. Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους. 4. Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.	1. α. Αναγνώριση του ποιητικού υποκειμένου στην Εισαγωγή του Ερωτόκριτου ως της φωνής που εισάγει το έργο, προϊδεάζει για το περιεχόμενό του και απευθύνεται άμεσα στον αναγνώστη. β. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, τον Βιτζέντζο Κορνάρο. 2. α. Αναγνώριση του συναισθηματικά φορτισμένου ποιητικού λεξιλογίου που αποδίδει τον έρωτα, τον πόνο του αποχωρισμού και την αφοσίωση των δύο ηρώων. β. Εξέταση της λειτουργίας της μεταφορικής γλώσσας και των συμβόλων (π.χ. «το αίμα της καρδιάς», «το καμίνι της αγάπης», «η σγουραφιά») στη διαμόρφωση του νοήματος και της συναισθηματικής έντασης. 3. α. Αναγνώριση των βασικών εκφραστικών μέσων της ποιητικής γλώσσας (μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, επαναλήψεις, αποστροφές, ρητορικές ερωτήσεις) β. Εξέταση της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στη διαμόρφωση του νοήματος, της ατμόσφαιρας και της δραματικότητας της σκηνής του αποχωρισμού 4. α. Εξέταση των χαρακτήρων του Ερωτόκριτου και της Αρετούσας μέσα από τον λόγο, τις επιλογές και τη στάση τους απέναντι στη γονική εξουσία, την εξορία και τις κοινωνικές συμβάσεις β. Ερμηνεία των αξιών που αναδεικνύονται στο έργο (έρωτας, αφοσίωση, πίστη, αυτοθυσία, τιμή) και της επίδρασής τους στις αποφάσεις και τη συμπεριφορά των δύο ηρώων. <u>Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες:</u> 1. Ακρόαση της σχετικής ηχογράφησης του Ερωτόκριτου, με την απαγγελία και τη μουσική που τη συνοδεύει, καθώς και της μελοποίησης του ποιήματος και της σκηνής του «Αποχαιρετισμού», σε ερμηνεία του Νίκου Ξυλούρη ή κάποιων άλλων ερμηνευτών, Βλ. ΑΝΠΛΑ΄, σελ. 54 2. Σύγκριση του λόγου του Ερωτόκριτου και της Αρετούσας ως προς τον τρόπο με τον οποίο εκφράζονται ο έρωτας, η αφοσίωση και η στάση τους απέναντι στους κοινωνικούς περιορισμούς και τη γονική εξουσία. 3. Δημιουργική γραφή: Οι μαθητές/μαθήτριες γράφουν μια επιστολή ή ένα ημερολογιακό σημείωμα του Ερωτόκριτου ή της Αρετούσας αμέσως μετά τον αποχωρισμό, διατηρώντας τα βασικά γνωρίσματα του χαρακτήρα και του ύφους του έργου.	

	4. Συζήτηση σε ομάδες: «Μπορεί ο έρωτας να υπερνικήσει την κοινωνική θέση και την οικογενειακή εξουσία;» Οι μαθητές/μαθήτριες τεκμηριώνουν τις απόψεις τους με αναφορές στο κείμενο.	
	ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ	
	Κείμενο 3: Διονύσιος Σολωμός, «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Σχεδιάσμα Α'2 (ΚΝΕΛ Α', σελ. 225-228) Σχεδιάσμα Β'2, [«Ο Απρίλης με τον Έρωτα»], [ΚΝΕΛ Α', σελ. 229-230 και ΑΝΠΛ Α', σελ. 98-99]	6
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά-Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα)	1. α. Αναγνώριση του ποιητικού υποκειμένου ως της φωνής που εκφράζει τον συλλογικό αγώνα, τα βιώματα και τα ιδανικά των πολιορκημένων. β. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, τον Διονύσιο Σολωμό	
2. Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	2. α. Αναγνώριση του ποιητικού λεξιλογίου που αποδίδει τη ζωή, τη φύση, την πείνα, τον θάνατο και την ελευθερία. β. Εξέταση της λειτουργίας των συμβόλων και της μεταφορικής γλώσσας (Άνοιξη, Έρωτας, φύση, φως, σιωπή) στη διαμόρφωση της σύγκρουσης ανάμεσα στον πειρασμό της ζωής και στο χρέος προς την ελευθερία.	
3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	3. α. Αναγνώριση των βασικών εκφραστικών μέσων της ποιητικής γλώσσας (εικόνες, μεταφορές, προσωποποιήσεις, αντιθέσεις, επαναλήψεις) β. Εξέταση της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στην ανάδειξη της λυρικότητας, της δραματικότητας και της αντίθεσης ανάμεσα στην ομορφιά της φύσης και στην τραγική πραγματικότητα της πολιορκίας	
4. Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/συλλογική συνείδησή τους.	4. α. Αναγνώριση του ιστορικού πλαισίου της δεύτερης πολιορκίας του Μεσολογγίου και της σύνδεσής του με τη θεματική των αποσπασμάτων β. Εξέταση των διλημάτων και των δοκιμασιών των πολιορκημένων απέναντι στην πείνα, τον θάνατο, τον πειρασμό της φύσης και το χρέος προς την πατρίδα γ. Ερμηνεία της ηθικής ελευθερίας ως ύψιστης αξίας του έργου, μέσα από τις επιλογές και τη στάση των πολιορκημένων απέναντι στη δοκιμασία	

Εισηγήσεις- Ενδεικτικές δραστηριότητες: 1. Συνανάντηση του Σχεδιάσματος Γ'6 [«Ο πειρασμός»] (ΚΝΕΛ Α', σελ. 242/ΑΝΠΛ Α', σελ. 99) με το Σχεδιάσμα Β'2 (σελ. 229-230), με στόχο τη σύγκριση της εικόνας της φύσης και της λειτουργίας της ως πειρασμού 2. Συγκριτικός πίνακας στον οποίο οι μαθητές/μαθήτριες καταγράφουν στοιχεία που εκφράζουν: α. τη ζωή και την ομορφιά της φύσης, β. την πείνα, τον θάνατο και τον αγώνα, γ. και συζητούν πώς η αντίθεση αυτή αναδεικνύει την ηθική δύναμη των πολιορκημένων. 3. Σε ομάδες, οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν στα δύο αποσπάσματα, εικόνες και σύμβολα που σχετίζονται με τη φύση και παρουσιάζουν πώς αυτά λειτουργούν όχι μόνο ως στοιχεία ομορφιάς, αλλά και ως δοκιμασία των πολιορκημένων. 4. Ακρόαση αποσπασμάτων από τη μελοποίηση των «Ελεύθερων Πολιορκημένων» του Γιάννη Μαρκόπουλου και συζήτηση για τη συμβολή της μουσικής στην απόδοση του λυρισμού και της δραματικότητας του ποιήματος		
	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ Εισαγωγή στο λογοτεχνικό βιβλίο και ανάθεση εργασιών	4
	Υποχρεωτική διδασκαλία τριών διηγημάτων από τη συλλογή «Το νερό της βροχής» του Μ. Καραγάτση: 1. «Ο πολυέλαιος του «Παπουτσωμένου Γάτου» 2. «Το κουμπί του Μανταρινού» 3. «Τα χταποδάκια» Για τη διδασκαλία του λογοτεχνικού βιβλίου: Βλ. τον Οδηγό Εκπαιδευτικού, όπου παρατίθενται αναλυτικές διδακτικές και μεθοδολογικές εισηγήσεις. Βλ. επίσης, στον Οδηγό Εκπαιδευτικού τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας: https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/logotechniko-vivlio-leschi-anagnosis Σημείωση: Η αξιολόγηση του Λογοτεχνικού Βιβλίου εντάσσεται στο προεידωποιημένο διαγώνισμα διάρκειας 40' του Β' τετραμήνου και στην ενιαία, τελική, προαγωγική εξέταση.	
	ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	14
	ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	7
	ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ (projects) για το Α' τετράμηνο	2
	ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	3
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ		
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ	
Ένα (1) Διαγώνισμα διάρκειας σαράντα (40') λεπτών για κάθε τετράμηνο	- Προφορική επίδοση - Κατ' οίκον εργασία - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου Project, κ.ά.) - Συμμετοχή σε διαγωνισμούς Σημείωση: Για τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του λογοτεχνικού βιβλίου, βλ. τις σχετικές οδηγίες για τη Λέσχη Ανάγνωσης (https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/logotechniko-vivlio-leschianagnosis)	

